

Sygn. akt I CSK 672/18

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa J. L.
przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 maja 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 19 czerwca 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda J. L. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 czerwca 2018 r., należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przesądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

W rozpoznawanej sprawie powód prowadzący aptekę dochodził od pozwanego Narodowego Funduszu Zdrowia w Warszawie zasądzenia kwoty 550 988,21 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 3 sierpnia 2016 r. tytułem zwrotu potrąconej przez NFZ kwoty z tytułu nienależnej refundacji leków oraz kary umownej. Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo, zaś Sąd Apelacyjny nie uwzględnił apelacji powoda, dzieląc ustalenia faktyczne i oceny prawne Sądu Okręgowego.

Powód oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na pierwszej, drugiej oraz czwartej przyczynie kasacyjnej. Pierwsza i druga z nich dotyczą wykładni art.43 ust.1 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 784).

W nawiązaniu do tak sformułowanych przyczyn kasacyjnych trzeba przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy. Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne kontrowersje, nie doczekał się jeszcze wykładni lub jego niejednolita interpretacja prowadzi do wydawania przez sądy odmiennych rozstrzygnięć w sprawach o identycznym lub zbliżonym stanie faktycznym.

W odniesieniu do wywodów skarżącego uzasadniających wnioszek o przyjęcie skargi należy podnieść, że problematyka prawna związana z refundacją przez NFZ leków została już wyjaśniona w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyroki z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 388/06, OSNC 2007/12/183, z dnia 21 kwietnia 2010 r., V CSK 358/09, OSNC-ZD 2011, nr 1, poz. 3, z dnia 3 lutego 2011 r., I CSK 286/10, niepubl., z dnia 9 marca 2012 r., I CSK 216/11, OSNC 2012 nr 9, poz. 108, z dnia 24 listopada 2011 r., I CSK 69/11, OSNC 2012, nr 5, poz. 63). W wyroku z dnia 14 października 2009 r., V CSK 103/09, Sąd Najwyższy, rozstrzygając spór podobny do istniejącego w tej sprawie, potwierdził uprawnienie pozwanego NFZ do potrącenia z bieżących świadczeń refundacyjnych nienależnie zrealizowanych w przeszłości wypłat z tego tytułu w przypadku wykrycia w toku następczej kontroli niewłaściwego wykonywania umowy refundacyjnej. W wyroku tym Sąd Najwyższy wyraźnie zaakcentował, że wydatki ze środków publicznych muszą być prawnie uzasadnione, a podmioty prowadzące apteki mogą je uzyskać

wyłącznie po spełnieniu wyraźnych, jednoznacznych wymagań przewidzianych zarówno w ustawie jak i w umowie. Skoro ich nie spełniają, to wypłacone z tego tytułu przez NFZ świadczenia refundacyjne są nienależne (art. 410 § 2 k.c.). Podkreślił, że to na powodzie, a nie na pozwanym NFZ, spoczywał ciężar dowodu, że osoby uprawnione otrzymały refundowane leki (art. 6 k.c.). W przytoczonych judykatach Sąd Najwyższy odniósł się do problemów prawnych przedstawionych przez powoda we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, nie ma zatem konieczności ani racjonalnej potrzeby ponownej wypowiedzi na ten temat, zwłaszcza, że Sąd Apelacyjny osadził rozważania prawne dotyczące wykładni przytoczonych we wniosku przepisów na zaaprobowanych przez siebie ustaleniach faktycznych Sądu pierwszej instancji, które nie podlegają kontroli kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Powód podniósł we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, że jest ona oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie art. 232, art. 385 i art. 386 § 1 k.p.c. oraz art. 6 k.c. w zw. z art. 498 k.c. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na tej przyczynie kasacyjnej nakładało na powoda powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia wskazanych przez niego przepisów prawa procesowego. Oczywiście tego naruszenia polega na tym, że jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły sprawy lub dokonywania pogłębionej analizy wchodzących w grę przepisów. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230). Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku powoda o przyjęcie skargi kasacyjnej z motywami zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego nie pozwala stwierdzić, że zostały spełnione przesłanki oczywistej zasadności skargi, na które powołuje się skarżący.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. Orzeczenie o kosztach procesu na rzecz pozwanego znajduje oparcie w art. 108 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

jw